

**ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ
И ТЕХНИЧЕСКИ ПРАВИЛА
НА
ГАЗОПРЕНОСНИТЕ МРЕЖИ**

Раздел I

Общи положения

Обхват на прилагане на Правилата.

Чл. 1 Настоящите Правила се прилагат по отношение на експлоатацията на газопреносните мрежи, собственост на оператора на газопреносната мрежа.

Раздел II

Основни елементи на газопреносните мрежи и технически изисквания към устройството и експлоатацията им:

Чл. 2 (1) Газопроводи и прилежащи съоръжения:

1. Преносните газопроводи на мрежите са проектирани за максимално допустимо работно налягане. Същите са разделени на секции чрез линейни кранове, разположени на разстояние до 30 km един от друг и оборудвани със система за аварийна защита. Газопроводите са сегментирани на участъци с пускови и приемни камери за почистване вътрешната повърхност и за извършване на вътрешнотръбни инспекции за оценка техническото състояние на тръбите.

2. Техническите изисквания за устройство и експлоатация на основните елементи на газопреносните мрежи се определят в съответствие с действащото законодателство.

(2) Компресорни станции:

1. Компресорните станции са предназначени за възстановяване на загубите на налягане по трасето на газопровода и за осигуряване на необходимите условия за пренос на природен газ. Основното технологично оборудване на компресорните станции са компресорни агрегати, оборудвани с центробежни компресори, задвижвани от газови турбини и компресорни агрегати, оборудвани с бутални компресори, задвижвани от електрически двигатели, съоръжени с обслужващи системи и автоматизирани системи за управление и защита.

2. Основните технически изисквания, на които отговарят компресорните станции са специфицирани в Наредба за устройство и безопасна експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи и на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ (обн., ДВ, бр. 67 от 2.08.2004 г.)

(3) Газорегулиращи (ГРС, АГРС) и газоизмервателни (ГИС) станции.

1. ГРС (АГРС) са оборудвани с инсталация за филтриране на природния газ, линии за регулиране на налягането, линии за търговско измерване на пренесените количества природен газ, инсталация за поддържане температурата на газа в граници, осигуряващи нормална работа на регулаторите на налягане, спирателна, превключваща и предпазно – защитна арматура. ГИС съдържат аналогични съоръжения с изключение на линиите за регулиране на налягането и съответно инсталация за поддържане температурата на газа.

2. Основните техническите изисквания на газорегулиращи и газоизмервателни станции са регламентирани в действащото законодателство.

(4) Информационна система

1. Операторът на газопреносната мрежа изгражда, поддържа и развива информационна система, с включени всички елементи на мрежите и която служи за управление на обекти/съоръжения, събиране и архивиране на данни, анализ на състоянието, проверка на режими и др. За преносна среда се използват медни и оптични кабели, както и безжична комуникация.

2. Предаването на данни от средствата за измерване на природен газ е чрез устройства за пренос на данни от всеки ГРС, АГРС и ГИС. При случаи на липса на комуникация с обект, поради загуба на комуникация за определен период от време, данните се събират и съхраняват от устройствата на обекта и след възстановяване на връзката се попълват в информационната база.

Раздел III

Качество на природния газ и определяне на качествените параметри.

Чл. 3 (1) Качеството на природния газ се определя от неговия състав, физични и химични показатели и зависи от мястото на добив, съотношението на смесване на газове с различни параметри, както и експлоатационните особености на газопреносните мрежи.

(2) Природният газ, който се подава към газопреносните мрежи, трябва да отговаря на качествените параметри, посочени в Приложение №1 към настоящите Правила.

(3) Химическият състав на природния газ се измерва от инсталирани за целта газхроматографи на съответни ключови входно/изходни точки на мрежите, определени по начин, който дава възможност да бъде установен химическият състав във всяка от изходните точки на мрежите с достатъчна степен на достоверност (Приложение № 2 от настоящите Правила). Данните за съответните зони към всяка от ключовите точки се публикуват ежедневно на интернет страницата на оператора на газопреносната мрежа.

(4) В случаите, когато входни и изходни ГИС не са собственост на оператора на газопреносната мрежа, качествените параметри се измерват и определят със средствата за измерване на съответния съседен оператор на ГИС и данните се предоставят на Оператора. Периодичността на измерване и методите за определяне на качествените параметри на газа, както и начина на предоставяне на данните и контрола върху работоспособността и точността на работа на средствата на измерване са предмет на споразумение със съседните оператори или с трети лица, на които те са учредили права и/или задължения по експлоатацията или контрола на съоръженията.

(5) Операторът на газопреносната мрежа измерва и констатира качествените параметри на природния газ пренесен през газопреносните мрежи и предоставя на клиентите на мрежите данните за качеството на природния газ предаван на изходните точки с издаването на ежедневен сертификат.

Раздел IV

Технически условия за безопасна и надеждна експлоатация на газопреносните мрежи на оператора на газопреносната мрежа.

Чл. 4 (1) Устройството и безопасната експлоатация на преносните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ и техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос се регламентират от действащото законодателство.

(2) Операторът носи отговорност за сигурната, безопасна и ефективна работа на собствените газопреносни мрежи и техните съоръжения, както и за надеждния пренос на природен газ в съответствие с действащите наредби, технически норми и приложимите стандарти в тази област, а така също и с инструкциите предоставени от производителите на съответното оборудване.

(3) Отговорността за сигурната, безопасна и ефективна работа на съоръженията присъединени към газопреносните мрежи, които не са собственост на Оператора, е за лицата, които ги притежават, или на които им е изрично възложено да ги експлоатират и поддържат.

(4) За гарантиране сигурността и надеждността на функциониране на мрежите операторът на газопреносната мрежа извършва следните превантивни дейности по преносните газопроводи и газопроводните отклонения, съгласно изискванията на приложимите стандарти, Наредба за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителни газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ и вътрешните инструкции на дружеството:

1. Проверки, огледи и обход на трасето на газопроводите и профилактика на линейни кранове, очистни съоръжения и арматура;

2. Непрекъснат мониторинг на електрохимична защита и обслужване и ремонт на катодните станции и съоръжения;

3. Профилактични почиствания на вътрешната повърхност на преносните газопроводи и газопроводни отклонения и провеждане на вътрешнотръбни инспекции за установяване техническото състояние на тръбите и оценка на пригодността им;

4. Изпълнение на ремонтни дейности, съгласно Програми за ремонт след вътрешнотръбни инспекции и оценка пригодността;

5. Планови преизпитвания на якост и плътност.

(5) За осигуряване на надеждност, непрекъсваемост и сигурност на преноса, съгласно приложимите стандарти, наредби и инструкции за експлоатация и поддръжка на агрегатите и съоръженията към тях операторът извършва следните дейности по компресорните станции:

1. Планово-предупредителни ремонти на основното технологично оборудване, проверки и настройки на агрегатните и общостанционни системи за автоматично управление, регулиране и защита;

2. Изпитания на якост и плътност обвръзката и технологични съоръжения на площадките на компресорните станции и осигуряване херметичност на всички технологични и спомагателни системи;

3. Проверка и настройка на предпазната арматура на компресорните станции и пожарогасителни и пожароизвестителни системи;

(6) За осигуряване на надеждно функциониране на средствата за измерване на природния газ, съгласно Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол (обн., ДВ, бр. 98 от 7.11.2003 г.), приложимите стандарти и инструкции за експлоатация и поддръжка на съоръженията операторът извършва следните дейности по ГРС, АГРС и ГИС:

1. Обслужване и настройка на инсталациите за филтриране на природния газ, регулираща и предпазна арматура и профилактика на инсталациите за подгриване на природния газ;

2. Планови ремонти и дейности по поддръжката;

3. Преизпитване на якост и плътност на съдове, работещи под налягане.

(7) Операторът на газопреносната мрежа поддържа резерв от агрегати и резервни части за тях на компресорните станции, за осигуряване на необходимата мощност за пренос, както и запас от резервни части, ремонтни комплекти, кранове, консумативи и тръби.

(8) Операторът поддържа необходимите количества собствен природен газ във всяка от мрежите за целите на осъществяване на пренос на газ за клиенти без да се нарушава надеждността при работата на технологичните инсталации. Обемът на този газ зависи от действителните експлоатационни параметри на газопреносните мрежи.

(9) За целите на сигурността и непрекъсваемостта на преноса на газ Операторът определя диапазон за максимално и минимално работно налягане и количества (капацитети) за всяка входно/изходна точка, при спазване на следните условия:

1. Максималното работно налягане в преносните газопроводи да не надвишава нито максималното проектно налягане, нито максималното допустимо налягане, което е определено от Оператора или компетентен орган за съответни съоръжения или участъци от мрежите, с оглед превенция за обезпечаване на сигурността им. В съответствие с изискването на Оператора, свързаните към мрежите оператори трябва да предоставят газа в съответните входни точки с налягане, което не може да превишава стойността на максималното работно налягане за всяка от мрежите.

2. Минимално работно налягане на физическите точки на мрежите се определя, така че да се поддържа в съответствие с функционалните характеристики на мрежите, като напр. случаите за минимални изисквания по отношение на входа към компресорните станции. В съответствие с изискването на Оператора, свързаните към мрежите оператори трябва да предоставят газа в съответните входни точки с налягане, което не може да бъде по-ниско от определеното минимално входно налягане, необходимо за надеждното функциониране на преносната мрежа съобразно Техническите условия на мрежата. Гарантирането на по-високо налягане в определени изходни точки, се извършва въз основа на отделен договор с Оператора, в който страните уточняват условията и начина на осигуряването му.

3. Максималните количества газ, които могат да се транспортират за определен период от време през всяка от мрежите, както и през всяка входна и изходна точка, зависят от максималното и действителното работно налягане, входните и изходните налягания, диаметър на газопроводите и тяхната дължина, коефициентът на натоварване на съответната мрежа, както и мястото на свързване към газопреносните мрежи. Отчитайки интегритета на газопровода, хидродинамичните възможности на мрежата, максималната възможност на съоръженията за измерване, както и договорените капацитети по входните и изходните точки на съответната мрежа, Операторът определя и публикува на интернет страницата си актуалните капацитетни възможности на входните и на изходните точки, по видове капацитет, както следва:

а) технически (твърд) капацитет – представляващ максималния газов поток (количество природен газ за единица време), който Операторът осигурява, с изключение на времето за планови ремонти или при аварийни ситуации;

б) прекъсваем капацитет - представляващ максималния допълнителен газов поток (количество природен газ за единица време), което Операторът може да осигури в тази входна или изходна точка над обявения технически (твърд) капацитет, при максимално благоприятни условия в системата.

4. Коефициенти на натоварване (load factor) на преносните мрежи се осигуряват от Оператора за всяка една изходна точка.

(10) При експлоатация на мрежите се определят ограничения и в случаите на извършване на планирани работи по мрежите, свързани с дейности по поддръжка, ремонт или реконструкция.

(11) Техническите условия за газоизмервателен пункт за вход или изход на природен газ в/от газопреносните мрежи, които се намират извън територията на Р България, както и начините за обмен на информация са предмет на съгласуване между съответните преносни оператори на взаимосвързаните мрежи.

Раздел V

Технически условия по отношение на измерването на количествата природен газ.

Чл. 5 (1) Средствата за търговско измерване на природен газ, монтирани в газоизмервателни станции, които се намират извън територията на страната не са собственост на оператора на газопреносната мрежа и отговорността за тях се носи от съответния оператор на ГИС.

(2) Редът за осъществяване на периодичен контрол и проверки от страна на оператора на газопреносната мрежа на системи за измерване по ал. 1 се определя в споразумения с операторите на свързаните газопреносни мрежи, или с трети лица, на които те са учредили права и/или задължения по експлоатацията или контрола на съоръженията.

(3) Средствата за търговско измерване на природен газ, монтирани в ГРС, АГРС и ГИС, които са елементи от преносните мрежи на оператора на газопреносната мрежа се проектират и изграждат в съответствие с изискванията на приложимото българско законодателство, приложимите български, европейски и световни стандарти и норми и

(4) Операторът е отговорен за:

1. поддръжане и контролиране на средствата за търговско измерване, като основно изискване е те да работят коректно в допустимия обхват на измервателните уреди по разход и да са в границите на допустимите грешки, съгласно изискванията на приложимото законодателство;

2. извършване на метрологичен контрол - последващи проверки на средствата за измерване на природен газ (разходомери за газ и коригиращи устройства за обем) от лица, оправомощени от Председателя на ДАМТН да извършват проверки в съответствие с периодичността на проверките, съгласно изискванията на приложимото законодателство;

(5) Търговското измерване на пренесеното през мрежите количество природен газ до клиенти на територията на страната се извършва задължително на газоизмервателна линия, част от газопреносната мрежа и собственост на Оператора на газопреносната мрежа, като това са единствените меродавни показания на средства за измерване.

(6) Търговско измерване на пренесеното през мрежите количество природен газ от входни или до изходни точки на територията на страната може да бъде извършено и на газоизмервателна линия, която не е собственост на Оператора, и която е част от пряко присъединено съоръжение към преносната мрежа, само в случаите, когато Операторът не разполага с действащо в момента средство за измерване в тази точка и собственикът на измервателната линия е осигурил на Оператора безпрепятствен достъп до измервателните и регулиращите уреди на пряко присъединеното съоръжение.

(7) В случаите по ал. 6 правата на Оператора се уреждат със споразумение за оперативно взаимодействие (Приложение № 3). При неизпълнение на задълженията по

споразумението, както и при липса на споразумение, Операторът има право да преустанови газоподаването от или към това съоръжение по всяко едно време с принудително спиране на газовия поток.

(8) Измерването на количествата природен газ се извършва в обемни единици m^3 (кубически метра) при стандартни условия - температура $20^{\circ}C$ и абсолютно налягане $0,101325 MPa$ и се изразява в енергийни единици MWh.

(9) Търговската единица, използвана за отчитане на фактическия пренос на газ се изразява в стандартни кубически метри или в MWh, а за резервиране на капацитет се изразява в MWh на денонощие или в кубически метра на денонощие.

Раздел VI

Технически правила за оперативно управление

Чл. 6 (1) Съгласно чл. 185 от ЗЕ, централизираното оперативно управление, координирането и контролът на режима на работа на газопреносната мрежа се осъществяват от оператора на газопреносната мрежа чрез звено за оперативно управление.

(2) Дейностите, свързани с оперативното управление, се осъществяват от Главно диспечерско управление (ГДУ) на оператора на газопреносната мрежа чрез Централна диспечерска служба (ЦДС) и районни диспечерски служби.

(3) ГДУ гарантира сигурен, надежден и ефективен пренос на газ през газопреносните мрежи, при отчитане изискванията за цялостен интегритет на всяка от мрежите и работи в тясна координация с диспечерските центрове на другите оператори.

(4) Дейността на ГДУ обхваща изпълнението на следните основни задачи:

1. Определяне експлоатационните изисквания на мрежите по отношение гранични величини на налягане, температура, поток, качество на природния газ, гранични експлоатационни показатели на компресорните станции, така че да се гарантира надеждност, качество и цялост на газопреносните мрежи.

2. Определяне размера по видовете капацитет на входните и на изходните точки, който може да се предложи на ползвателите на мрежите, съгласно разработена методика, като взема под внимание целостността и експлоатационните изисквания на мрежите. Методиката за изчисление на капацитета се публикува на интернет страницата на оператора.

3. Определяне на работните режими на газопреносните мрежи, чрез:

а) Разработване на схемите на работа на газопреносните мрежи, отговарящи на необходимата степен на сигурност и минимални загуби, като изчислява потокоразпределението в съответствие с подадените заявки.

б) Разработване на диспечерски график за работа на компресорните станции, газоизмервателните и регулиращи станции, в т.ч. график за налягане в контролни точки, който се изпълнява съвместно от ЦДС и РДС.

в) Определяне настройките и режима на работа на средствата за регулиране на налягането и потока.

4. Управление на потоците газ, пренасяни по мрежите в реално време и отчитане в непрекъснат режим изпълнението на техническите параметри по сключени договори за пренос, технологичните разходи за собствени нужди на оператора с цел поддържане на физическия баланс на мрежите.

5. Предприемане на мерки за недопускане на нива на лайнпека, близки до граничните стойности в случаите на физически дисбаланс на газопреносните мрежи, като:

ограничаване или спиране на подаването на газ в системата от определени входни точки; изтегляне на допълнителни количества в една или няколко входни точки; ограничаване или спиране преноса на газ до една или няколко изходни точки; пренос на по-големи количества до определени изходни точки (на междусистемна свързаност) на съответната мрежа.

6. Контрол за коректността на данните по измерването на количеството и качеството на газа, както и за недопускане на дебаланси по мрежите, включително предприемане на действия за ограничаване на дебалансиите, при отчитане на необходимия минимален мощностен и енергиен резерв.

7. Предоставяне на информация и дава разпореждания на клиентите (ползвателите) на мрежите и на присъединените към мрежите клиенти на природен газ, които притежават и/или управляват пряко присъединено съоръжение към газопреносната мрежа, във връзка с приемането и/или предаването на газа, за управлението на дисбалансиите, а така също и за обмен на оперативната информация съгласувана в договорите.

8. Предоставяне на техническата информация, подлежаща на публикуване в съответствие с изискванията на Регламент 715/2009/ЕО.

9. Взаимодействие с диспечерските центрове на други оператори, в т.ч. на съседни газопреносни мрежи, както и на разпределителни мрежи и съоръжения на територията на страната. За уреждане начина на взаимодействие и обмен на информация на всички присъединени мрежи, всеки от операторите на съответните мрежи сключва с Оператора на преносната мрежа оперативен споразумение за взаимодействие, в срок до 6 месеца от влизане в сила на настоящите Правила. Настоящата разпоредба се отнася и за присъединените добивни съоръжения, както и пряко присъединени съоръжения, с измервателни и/или регулиращи средства (ГИС, ГРС, АГРС), които не са собственост на Оператора.

(5) Техническото осигуряване на дейностите по оперативно управление изисква:

1. Информационна система за оперативно управление на мрежите, която обработва и визуализира в реално време часови данни за параметрите на природния газ – налягане, поток, температура, качество на газа. Данните се получават, както от газоизмервателни и газорегулиращи станции, така и от компресорните станции и станциите за електрохимична защита. Информационната система поддържа базата данни за период не по-малък от 10 години.

2. За целите на оперативното управление на газопреносните мрежи, операторите на присъединените мрежи, както и собствениците на пряко присъединено съоръжение към газопреносната мрежа, са длъжни да осигурят предаването на данни по електронен път на Оператора на газопреносната мрежа за измерваните в съответните съоръжения параметри на количеството и качеството на преминалия през съответните газоизмервателни линии природен газ.

3. За целите на оперативното управление на газопреносните мрежи, Оператора на газопреносната мрежа е длъжен, при поискване да осигури предаването на данни по електронен път за измерваните в съответните съоръжения параметри на количеството и качеството на преминалия през съответните газоизмервателни линии природен газ на операторите на присъединените мрежи, както и собствениците на пряко присъединено съоръжение към газопреносната мрежа.

(6) Права на Оператора на газопреносната мрежа при управлението на мрежата:

1. Всички собственици на съоръжения, които са пряко присъединени към газопреносна мрежа са длъжни да спазват разпорежданията на Централната Диспечерска

служба на Оператора в сроковете определени от него. Неизпълнението на разпорежданията на ЦДС дава право на Оператора да преустанови газоподаването към съответното пряко присъединено съоръжение с оглед гарантиране на сигурна работа на мрежата.

2. Всички собственици на пряко присъединени съоръжения към газопреносна мрежа, са длъжни да осигурят безпрепятствен достъп, съгласно подписаното споразумение за оперативно взаимодействие по всяко време на упълномощени служители на Оператора на газопреносната мрежа, за извършване на проверки на измервателните и/или регулиращите съоръжения на присъединеното съоръжение или за изпълнение на разпоредителните действия на ЦДС.

3. При отказ от осигуряване на достъп, при неизпълнение на разпореждане на ЦДС или задължение съгласно подписаното споразумение за оперативно взаимодействие, както и при липса на подписано споразумение за оперативно взаимодействие след срока по чл.6, ал.4, т.9, Операторът има право принудително да преустанови газоподаването/газоприемането по газопровода на пряко присъединеното съоръжение или мрежа, както и да прекъсне физически свързаността на този газопровод с газопреносната мрежа. Рисковете, щетите и претенциите на засегнати лица, които могат да настъпят при тези обстоятелства, са за сметка на собственика на присъединеното съоръжение. За възстановяване на газоподаването, неизправната страна следва да отстрани несъответствието си и да заплати на Оператора всички негови разходи свързани с осъществяване на принудителното спиране и последващото пускане на газовия поток.

(7) Всяко присъединяване към газопреносната мрежа на Оператора на мрежа или съоръжение, съдържащо средство за измерване на газа, което не е собственост на оператора се извършва след сключване на оперативно споразумение, съдържащо задължително най-малко следното:

- а) Процедури по сравняване на заявките за пренос за минал период и одобрение им;
- б) Процедури за разпределение на количествата пренесен (измерен) природен газ;
- в) Технически правила и процедури;
- г) Право на достъп и контрол върху уредите за търговско измерване, принадлежащи на присъединената мрежа или съоръжение, съгласно споразумение за оперативно взаимодействие;
- д) Правила за управление на потока;
- е) Обмен на данни между операторите. Комуникация и пренос на данни.

Раздел VII

Технически правила за експлоатация на мрежите при случаи на ограничаване или прекъсване на преноса на газ.

Чл. 7 (1) Операторът на газопреносната мрежа изготвя график на плановите ремонти и реконструкции на съоръженията на газопреносните мрежи, който съдържа данни, относно вида на ремонтите, очакваната им продължителност, както и предполагаемите ограничения при преноса на газ.

(2) Графикът за предстоящата година се публикува на интернет страницата на Оператора не по-късно от 20 септември всяка година.

(3) Процедури, приложими при планирани ремонти и реконструкции:

1. В случаите на планирани ремонти, реконструкции и изпитания на обекти от газопреносните мрежи, водещи до прекъсване или ограничения при преноса на газ,

Операторът уведомява писмено ползвателите, които биха били засегнати, като посочва налягането на газа, възможния максимален часов разход и очакваните срокове за начало и край на ограниченията или прекъсванията. Сроктът за предварителното уведомяване се определя в Общите условия на договорите за пренос.

2. След елиминиране на причините, довели до ограничения или прекъсване на преноса, Операторът възстановява преноса на газ през мрежите в договорените параметри.

(4) Операторът на газопреносната мрежа разработва процедури, приложими при извънредни ситуации.

(5) Операторът на газопреносната мрежа осигурява превантивни действия за аварии и аварийни ситуации, както следва:

1. Разработва и прилага аварийен план за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при възникване на бедствия, аварии и катастрофи, които е съобразен с Плана за действие при извънредни ситуации, одобрен със Заповед от от Министъра на икономиката и енергетиката - компетентен орган съгласно Регламент (ЕС) No 994/2010 на ЕП и на Съвета.

2. Осигурява действаща постоянна комисия за предотвратяване и ликвидиране на последствията при бедствия, аварии и катастрофи за управление на защитните, спасителните и аварийни мероприятия при аварийни и бедствени ситуации.

3. В експлоатационните райони на оператора на газопреносната мрежа се осигуряват действащи аварийни групи за своевременна реакция при възникване на аварийна ситуация или авария и изпълнение на неотложните аварийно спасителни работи.

4. Организира денонощно дежурство на диспечери за управление на технологичния процес, поддържане на готовност за оповестяване при аварии и аварийни ситуации в главно диспечерско управление, районните диспечерски служби, Компресорните станции и подземно газохранилище.

(6) При възникване или за предотвратяване на аварии, Операторът може да разпорежи временно прекъсване или ограничаване на преноса на газ без предварително уведомяване на производителите и клиентите.

(7) В случаи на аварии по мрежите, причиняващи прекъсване на преноса на газ до ползвателите, Операторът предприема всички необходими мерки за елиминиране на дефекта по мрежите с цел възможно най-бързо възстановяване на преноса и уведомява клиентите за настъпването на аварията и за предполагаемия срок за нейното отстраняване.

(8) При нарушаване на режимите на преносните мрежи в случаи на кризисни ситуации, Операторът действа съгласно Наредба №10 за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ, Наредба №12 за дейността на операторите на газопреносната и газоразпределителните мрежи и План за действие при извънредни ситуации, съгласно Регламент (ЕС) No 994/2010 на ЕП и на Съвета, като разработва и съгласува режимните схеми на работа на преносната мрежа, решавайки балансо-потоквата задача, отчита и анализира всички входно изходни гранични условия (заявки, налягане, обеми и др.), състоянието на газопреносните мрежи (ефективни конфигурации), синоптичната прогноза, състоянието на съседни газопреносни системи, степента на инертност.

(9) Редът за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването природен газ се определя с Наредба на Министъра на икономиката и енергетиката.

(10) Операторът на газопреносни мрежи не е задължен да изплаща обезщетения за

щетите, нанесени в резултат на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на снабдяването с природен газ, с изключение на случаите, при които аварията или дълготрайният недостиг са настъпили по негова вина.

Раздел VIII

Технически правила за присъединяване към газопреносните мрежи.

Чл. 8 (1) Присъединяването към газопреносните мрежи се извършва в съответствие със Закона за енергетиката при условия и по ред, определени с Наредбата по чл. 196, ал. 1, приета от ДКЕВР.

(2) Процедурата по присъединяване към мрежите започва с подаване на Заявление за присъединяване, изискуемите документи и попълнени приложения. Всички необходими документи за присъединяване се публикуват на интернет страницата на оператора на газопреносната мрежа.

(3) Присъединяване към газопреносните мрежи се извършва единствено и само при наличие на сключен договор за присъединяване, който се подписва на база на представен от заявителя пълен и изчерпателен набор от документи изискуеми по Наредбата за присъединяване към газопреносната и газоразпределителните мрежи, приета от ДКЕВР на основание чл. 196, ал. 1 от Закона за енергетиката и издадено положително становище от оператора на газопреносната мрежа.

(4) Операторът на газопреносна мрежа определя технически възможното място за присъединяване при съобразяване с критериите за сигурно функциониране на газопреносната мрежа и в съответствие с плановете за нейното развитие.

(5) Цената за присъединяване се определя съгласно чл. 24 от Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ и включва действителните разходи за изграждане на съоръженията за присъединяване към газопреносната мрежа.

(6) Цената за присъединяване се заплаща в срок, определен между страните в договора за присъединяване, но не по-късно от момента на изпълнение на фактическото присъединяване към мрежата.

(7) Операторът на газопреносна мрежа определя прогнозна цена за присъединяването (предварителна количествено-стойностна сметка), която се изпраща на лицето заявило присъединяване, преди сключването на договора за присъединяване.

(8) Заявлението за присъединяване се разглежда при отчитане на свободния капацитет в заявената изходна точка на системата, свободния капацитет за пренос в газопреносната мрежа като цяло, предоставяните услуги по сключени договори за пренос и разпоредбите на подписаните договори за присъединяване.

(9) Свободните капацитети в съществуващите входни, изходни и входно-изходни точки от газопреносната мрежа, към които се иска присъединяване, се публикуват на интернет страницата на оператора на газопреносната мрежа и се актуализира ежедневно.

(10) При разглеждане на заявление за присъединяване към нови изходни точки от газопреносната мрежа, операторът на газопреносната мрежа изчислява свободния капацитет за новата изходна точка, отчитайки сключените с ползвателите на мрежата договори за пренос и сключените договори за присъединяване, при условие, че не е изтекъл посочения в тях срок за извършване на присъединяването.

(11) При присъединяване към преносните мрежи на Оператора на газоразпределителни мрежи или мрежи на други преносни оператори, се спазват следните условия:

1. Присъединяването да няма негативен ефект върху сигурността, целостността и надеждността на преносната мрежа, върху качеството на природния газ пренасян до други точки на мрежата и специално върху съответствието с изискванията за ниво на налягане на входните и изходните точки на преносната мрежа, както и върху размера на вече договорени технически капацитети.

2. Специфичните технически изисквания за свързване към преносната мрежа се определят индивидуално за всеки конкретен случай в зависимост от техническите параметри на свързваната мрежа и изискваното място на свързване.

3. В мястото на свързване на присъединяващата се мрежа или съоръжение към преносната мрежа на Оператора, налягането на свързващата се мрежа или присъединителен газопровод да е съобразено с нивата на работното налягане на преносната мрежа в тази точка. Операторът на свързващата се мрежа или собственика на присъединяващия се газопровод следва да изгради необходимите съоръжения за осигуряване на съответстващо налягане в своето съоръжение, позволяващо предаването или получаването на количества природен газ при договорените технически параметри и условията на работа на газопреносната система на Оператора.

4. Наличие на съответстващо налягане на свързваната мрежа или съоръжение, което се осигурява от собственика на присъединяваната мрежа, съобразно условията на договора за присъединяване.

5. Мястото на свързване към преносната мрежа е мястото на заваряване или на инсталиране на фланец зад последния затворен фитинг в посока от преносната мрежа.

6. Конкретното място на свързване се определя в Договора за присъединяване между Преносния оператор и оператора на свързващата се мрежа .

7. Мястото за измерване на газа е място с инсталирани средства за измерване, одобрени от страните в договора за присъединяване.

8. Мястото за измерване се определя от Преносния оператор и обикновено е разположено в ГИС, ГРС и е в близост до мястото на свързване. Техническите изисквания за мястото на измерване и за средствата за измерване се определят в Договора за присъединяване.

(12) Оператори на газоразпределителни мрежи, притежаващи лицензия по чл.39, ал.1, т.3 от Закона за енергетика се присъединяват:

1. На нова измервателна линия на съществуващи ГИС, АГРС и ГРС, при наличие на свободен капацитет и възможност за извършване на необходими реконструкции и модернизации.

2. На новоизграден за нуждите за присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан чрез ново преносно газопроводно отклонение към съществуващо преносно газопроводно отклонение.

3. На новоизграден за нуждите на присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан чрез ново преносно газопроводно отклонение към байпасни линии на основни линейни кранови възли от основния преносен газопровод.

4. На новоизграден за нуждите на присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан към основния преносен газопровод чрез ново преносно газопроводно отклонение, присъединено към основния преносен газопровод по метода “врязване под налягане”,

извършено по типов проект, разработен от Оператора на газопреносната мрежа и при липса на друга технически и икономически целесъобразна възможност.

5. Задължително условие за присъединяване на оператор на газоразпределителна мрежа, съгласно чл. 8, ал. 12 е да притежава лицензия за разпределение за определена територия на Р България и към преносната мрежа на Оператора газопреносната мрежа да бъде заявена за присъединяване газоразпределителна мрежа и/или съоръжение/я за хранване на газоразпределителна/и мрежа/и, чрез която/които ще бъдат хранвани битови или битови и небитови клиенти в урбанизирани територии/населени места.

6. Достатъчно условие за присъединяване на оператор на газоразпределителна мрежа съгласно чл. 8, ал. 12, т. 1, т. 2 и т. 3 е да притежава лицензия за разпределение на природен газ за определена територия.

(13) Добивни предприятия, притежаващи концесия за добив и предприятия за съхранение на природен газ, притежаващи лицензия за съхранение се присъединяват:

1. На нова измервателна линия на съществуващи ГИС, АГРС и ГРС, собственост на Оператора на газопреносната мрежа, при наличие на свободен капацитет и възможност за извършване на необходимите реконструкции и модернизации.

2. На новоизграден за нуждите за присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан чрез ново преносно газопроводно отклонение към съществуващо преносно газопроводно отклонение.

3. На новоизграден за нуждите на присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан чрез ново преносно газопроводно отклонение към байпасни линии на основни линейни кранови възли от основния преносен газопровод.

4. На новоизграден за нуждите на присъединяването ГИС или АГРС, свързан към основния преносен газопровод чрез ново преносно газопроводно отклонение, присъединено към основния преносен газопровод по метода “врязване под налягане”, извършено по типов проект, разработен от Оператора на газопреносната мрежа и при липса на друга технически и икономически целесъобразна възможност.

(14) Директни газопроводи на небитови клиенти на природен газ се присъединяват:

1. На нова измервателна линия на съществуващи ГИС, АГРС и ГРС, собственост на Оператора на газопреносната мрежа, при наличие на свободен капацитет и възможност за извършване на необходимите реконструкции и модернизации.

2. На новоизграден за нуждите за присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан чрез ново преносно газопроводно отклонение към съществуващо преносно газопроводно отклонение.

3. На новоизграден за нуждите на присъединяване ГИС или АГРС, който е свързан чрез ново преносно газопроводно отклонение към байпасни линии на основни линейни кранови възли от основния преносен газопровод.

4. На новоизграден за нуждите на присъединяването ГИС или АГРС, свързан към основния преносен газопровод чрез ново преносно газопроводно отклонение, присъединено към основния преносен газопровод по метода “врязване под налягане”, извършено по типов проект, разработен от Оператора на газопреносната мрежа се присъединява само при заявен за пренос капацитет не по-малък от 15 000 000 nm³ изчислен на годишна база.

5. След разглеждане на всички документи на заявителя, издаване на положително становище от оператора на газопреносната мрежа и представяне на изискуемите документи по Наредбата за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните

мрежи, приета от ДКЕВР, се сключва договор за присъединяване и се пристъпва към изграждане на необходимите съоръжения, както следва:

а) газопроводни отклонения от основния преносен газопровод, ГИС, АГРС и/или регулиращи и измервателни линии се изграждат от оператора на газопреносната мрежа, в съответствие с условията на сключения договор за присъединяване;

б) присъединителни газопроводи, присъединявани обекти и разпределителни газопроводи и газопроводни мрежи се изграждат от и за сметка на заявителя.

6. Налягането на природния газ в точката на присъединяване е съгласно изискванията на заявителя и е в границите:

а) за входните точки на газопреносните мрежи при присъединяване на добивни предприятия и мрежи на други оператори – налягането е по-високо от моментното в газопреносната мрежа на оператора на газопреносната мрежа в точката на присъединяването, но не по-високо от максималното работно налягане.

б) за изходните точки на газопреносните мрежи на ГИС налягането е равно на текущото налягане в мрежата, съгласно условията на чл. 8, ал.11, т.1;

в) за изходните точки на газопреносните мрежи на ГРС и АГРС – налягането може да бъде равно на текущото налягане в мрежата съгласно условията на чл. 8, ал.11, т.1 или да бъде регулирано, съгласно изискванията на заявителя, съобразно условията на Договора за присъединяване.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. „Газопреносна мрежа” – е система от газопроводи с високо налягане и съоръженията към тях с единен технологичен режим на работа за пренос на природен газ до изхода на газоизмервателна станция или газорегулираща станция.

2. „Пренос на природен газ” – транспортиране на природен газ по мрежа, съставена предимно от тръбопроводи с високо налягане, различна от добивна тръбопроводна мрежа и различна от частта от тръбопроводите с високо налягане, използвана предимно в контекста на местно разпределение на природен газ, с оглед на доставката му на клиенти, но невключващо самата доставка.

3. „Съседен оператор” – оператор на газопреносна мрежа, при който е налице точка на междусистемно свързване (IP) с оператора на газопреносната мрежа.

4. „Газоизмервателна станция, или ГИС” – инсталация, съоръжена със средства за търговско измерване на природен газ.

5. „Газорегулираща станция, или ГРС (АГРС)” – инсталация за регулиране налягането на природния газ, съоръжена и със средства за търговско измерване.

6. „Газоизмервателна линия” – физически обособена част от технологичните съоръжения на ГИС, АГРС или ГРС, на която се извършва измерване на количество пренесен газ чрез средства за търговско измерване на природен газ.

7. „Газоизмервателен пункт” – съвкупност от една или повече газоизмервателни линии, предназначени за измерване на природен газ за един присъединен клиент или за една присъединена мрежа. Както входът, така и изходът на пункта са свързани към общ тръбопровод, независимо от броя на газоизмервателните линии, през които минава газа.

8. „Пряко присъединено съоръжение” – цялостно газопроводно съоръжение собственост на едно и също лице (или общо е със собственост на няколко лица), включващо тръбопровод/и, газорегулиращи и/или газоизмервателни уреди, което е директно свързано

към газопреносната мрежа и има технологична възможност за получаване на природен газ от нея.

9. „Цялостност на системата” – означава всяка ситуация по отношение на преносна система, в това число необходимите съоръжения за пренос, в които налягането и качеството на природния газ се поддържа в рамките на минимални и максимални граници, установени от оператора на преносната система, така че преносът на природен газ да бъде гарантиран от техническа гледна точка.

10. „Работно налягане” – налягане, което се поддържа в системата при нормални работни условия.

11. „Максимално работно налягане” – максималното налягане, при което газопреносната мрежа може да функционира непрекъснато при нормални условия.

12. „Точка на роса по вода” – температурата, при която водните пари в природния газ започват да кондензират.

13. „Горна топлина на изгаряне” – количеството топлина, отделена при пълното изгаряне на един кубичен метър природен газ при постоянна температура 298.15 K (**25°C**), измерен при стандартни условия 293.15 K (**20°C**), като цялата вода, която се формира при горенето кондензира при температурата на изгаряне. Измерва се в MWh(25°C /20°C)/nm³.

14. „Технически капацитет” – означава максималния гарантиран капацитет, който операторът на преносна система може да предложи на ползвателите на мрежата, като вземе под внимание целостността на системата и експлоатационните изисквания на преносната система.

15. „Коефициент на натоварване (load factor)” – коефициент, отразяващ броя на дните с ефективен пренос на годишна база. Коефициента на натоварване отчита плановите и извънплановите ремонти и други прекъсвания на преноса на природен газ в рамките на една година.

16. „Извънредна ситуация” – означава отклонение от нормалните експлоатационни условия на работа на мрежите, което може да изложи на опасност сигурността и/или надеждността на преноса на природен газ и което отклонение може да е причинено от внезапни събития на инциденти по мрежата или на събития, свързани с прекъсване на газовите доставки през мрежите.

17. „Инцидент (аварии)” – внезапно събитие, което представлява реална или потенциална заплаха за човешкото здраве или живот, за имуществото, или заплаха за околната среда, или заплаха за техническата изправност на газовите съоръжения.

18. „Лайнпек”- количеството природен газ в стандартни кубически метри или в енергийни единици, което се намира в газопреносната мрежа в даден момент.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§.2 Правилата за управление и технически правила на газопреносните мрежи влизат в сила и са приложими от датата на обнародването им в Държавен вестник.

§ 3. Правилата за управление на газопреносните мрежи са приети от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране на основание чл. 170, ал.3 във вр. с чл. 21, ал. 1, т. 9 от Закона за енергетиката с Протоколно решение № 124 от 19.08.2013 г. по т. 4.

ПРИРОДЕН ГАЗ

ПОКАЗАТЕЛИ НА КАЧЕСТВОТО

Означение	Описание	Единици	Не по-малко	Не повече	Забележки
GCV	Горна топлина на изгаряне	kWh/m ³	10,0	12,7	При референтни условия (25°C,20°C).
WI	Число на Воббе	MJ/m ³	45,0	55,0	При референтни условия (25°C,20°C).
D _r	Относителна плътност	-	0,50	0,72	
CH ₄	Метан	% mole	70,0		
CO ₂	Въглероден ди оксид	% mole		5,0	
N ₂	Азот	% mole		10,0	
O ₂	Кислород	% mole		0,2	
H ₂ S	Сероводород	mg/m ³		6,5	
S + X _n S _m	Сяра общо	mg/m ³		30,0	В изключителни случаи се допуска до 100 mg/m ³ , за период от време не по-дълъг от 48 часа.
H ₂ O DP	Точка на роса по вода	°C		-8,0	При налягане 39,2 barg.
C _n H _m DP	Точка на роса по въглеводороди	°C		0,0	При налягане 54 barg.

Забележки:

1. Условията за измерване на количествата природния газ са налягане 1,01325 bara и температура 20°C.
2. Условията за определяна на Горната топлина на изгаряне и Числото на Воббе са 25°C и условията по т.1.

КЛЮЧОВИ ТОЧКИ НА МРЕЖИТЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИЯ СЪСТАВ НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ

Зона	Участък от газопроводната мрежа	Газхроматограф
1	Граница Румъния – КС Вълчи дол и ГО Девня КС Вълчи дол – ЛК Батулци	ГИС „Негру вода” 1
2	ЛК Батулци – ПГХ Чирен	ПГХ Чирен
3	ЛК Батулци – Превключващ възел Север/Юг	АГРС Ботевград
4	КС Вълчи дол – МГ”Южен полупръстен”-Превключващ възел Север/Юг	ГРС Бургас
5	Превключващ възел Север/Юг – ОС Нови Искър и ГО Перник	ГРС София 1 ГРС София 3
6	ГМТП – Югозападна България	ГИС „Негру вода” 2,3

Към чл.5, ал.4. от Правила за управление и
технически

правила на газопреносните мрежи

**СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ОПЕРАТИВНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И
ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО УРЕДИ ЗА ТЪРГОВСКО ИЗМЕРВАНЕ**

Днес, ...20..... г. в гр....., между:

„.....”, със седалище и адрес на управление:
....., вписано в търговския регистър на Агенцията по
вписванията с ЕИК ....., представлявано от ..... - .....,
наричано за краткост **ОПЕРАТОР НА ГАЗОПРЕНОСНАТА МРЕЖА** от една страна

и

„.....”, със седалище и адрес на
управление:....., представлявано от
..... - ....., вписано в търговския регистър на
Агенцията по вписванията с ЕИК ....., наричано за краткост
КЛИЕНТ/СОБСТВЕНИК,

Като взеха предвид, че:

-съгласно разпоредбите на чл. 195, ал. 4 от Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 то 09.12.2003 г.), клиентите на природен газ или собствениците, в чиито имоти са монтирани уредите за търговско измерване, са длъжни да осигуряват достъп до тях на упълномощени представители на оператора на газопреносната мрежа за монтиране и контрол, отчитане и обслужване на измервателните уреди;

-със съгласието на Клиента/Собственика в обект....., намиращ се в поземлен имот № ....., представляващ ....., собственост на ....., до който достига газопровод, собственост на Оператора на газопреносната мрежа, като последният е монтирал уреди за търговско измерване

(средства за търговско измерване; измервателни уреди) на количествата природен газ за клиенти на газопреносната мрежа, поради което измервателната линия в обекта се явява част от газопреносната мрежа на Оператора,

или

Клиентът/Собственикът, с подписването на настоящото Споразумение, дава съгласието си за извършване на технически действия по монтиране на средства за търговско измерване на природен газ на Оператора на газопреносната мрежа в обект ..... , намиращ се в поземлен имот № ..... , представляващ ..... , собственост на ..... , до който достига газопровод, собственост на Оператора на газопреносната мрежа, поради което измервателната линия в обекта се явява част от газопреносната мрежа на Оператора,

Се сключи настоящото споразумение, с което се уреждат взаимоотношенията по предоставянето на достъп на Оператора на газопреносната мрежа до уредите за търговско измерване, собственост на Оператора и/или за предоставянето на достъп на Оператора на газопреносната мрежа за монтиране на уреди за търговско измерване, собственост на Оператора, като страните се споразумяха за следното:

I. Права и задължения на Оператора на газопреносната мрежа.

1. Операторът на газопреносната мрежа има право на постоянен и безпрепятствен достъп до съоръженията с монтирани средствата за търговско измерване и/или за монтиране на средства за търговско измерване, негова собственост, както и за извършване на необходимите работи по монтиране, обслужване и поддържане на техническата изправност, проверка, ремонт, замяна на средствата за търговско измерване, както и за отчитане и контрол на техните показания.

2. Операторът на газопреносната мрежа извършва дейностите по т.1 от настоящото споразумение в съответствие с действащите изисквания на приложимото законодателство и с цел надеждното, безопасно и ефективно функциониране на газопреносната мрежа.

При извършването на дейностите по т.1 от настоящото споразумение упълномощените служители на Операторът на газопреносната мрежа са длъжни да опазват техническите съоръжения, както и другото имущество на Клиента/Собственика, разположено в поземлен имот №.....

3. При неизпълнение на задълженията по настоящото Споразумение, от страна на Клиента/ Собственика, Операторът на газопреносната мрежа има право да преустанови газоподаването от или към това съоръжение по всяко едно време с принудително спиране на газовия поток.

4. Операторът на газопреносната мрежа не носи отговорност за претърпени вреди и пропуснати ползи от страна на Клиента/Собственика и/или на трети лица, в следствие на спиране на газоподаването по т.3 от настоящето Споразумение.

II. Права и задължения на Клиента/Собственика.

5. Клиентът/Собственикът на имота се задължава да осигури безпрепятствен достъп на упълномощени представители на Оператора на газопреносната мрежа до съоръженията, където са монтирани или ще бъдат монтирани измервателните уреди, собственост на Оператора, за извършване на дейностите по т.1.

6. Клиентът/Собственикът на имота осигурява достъп на упълномощени представители на Оператора в срок до един час след постъпило по телефон, факс или на място заявяване от страна на Оператора или от упълномощения му представител.

7. Достъпът се осъществява в работно време от 8.30 - до 17.00 часа в присъствието на служител на клиента/собственика на имота.

8. При възникване на аварийни ситуации достъпът се осигурява незабавно след постъпило по телефон, факс или на място заявяване от страна на Оператора, включително и извън времеви период по т.7.

9. Клиентът/Собственикът се задължава да опазва измервателните уреди, собственост на Оператора на газопреносната мрежа, които са монтирани в имота му.

10. Клиентът/Собственикът се задължава да уведомява незабавно упълномощените представители на Оператора на газопреносната мрежа за настъпили установени отклонения от нормалното функциониране на съоръжението, където са монтирани измервателните уреди, включително и в резултат от намеса на трета страна.

11. Клиентът/Собственикът се задължава да изпълнява всички указания на упълномощени представители на Оператора на газопреносната мрежа по повод монтираните измервателни уреди за осигуряване на предписаните условия за безопасното им, надеждно и ефективно функциониране.

12. Клиентът/Собственикът се задължава да не променя схемата на свързване на съоръженията и измервателните уреди, да не преустройва, ремонтира или заменя елементи и функционални блокове от съоръженията и измервателните уреди, да не сменя самоволно или поврежда съоръженията и средствата за търговско измерване, нанесените означения и знаци, пломбите или други контролни приспособления, поставени от Оператора на газопреносната мрежа или компетентен държавен орган. При неизпълнение на това задължение и ако тези действия са създали условия за погрешно измерване на преминалите количества природен газ, Клиентът/Собственикът заплаща неустойка/компенсация на Оператора в размер на пазарната стойност на природния газ за количество, което е разликата между максималната възможна консумация и измереното количество на измервателния уред за периода от датата на извършване на съответното действие до отстраняването му. Ако датата на извършване не може да бъде

доказана, за такава се определя тази, за която има доказателство, че неправомерното действие не е било извършвано.

13. Клиентът/Собственикът се задължава да съобщава на Оператора на газопреносната мрежа за всяка промяна в собствеността на имота и/или неговото предназначение.

14. Клиентът/Собственикът се задължава да уведомява и съгласува с Оператора на газопреносната мрежа извършването на ремонт, реконструкция и/или модернизация на елементи и функционални блокове на съоръжението с оглед осигуряването на безопасно, надеждно и ефективно функциониране на съоръжението и измервателните уреди. В тези случаи клиентът/собственикът следва да уведоми писмено Оператора на газопреносната мрежа най-малко 20 дни предварително, като съобщи техническите параметри на промените, а Оператора е длъжен в 10-дневен срок от получаване на уведомлението да даде писмено становище.

15. Клиентът/Собственикът има право да бъде информиран за графика и периода за извършване на дейностите по монтиране, обслужване и поддържане на техническата изправност, проверка, ремонт, замяна на средствата за търговско измерване, както и за отчитане и контрол на техните показания.

III. Общи положения.

16. По смисъла на настоящото Споразумение:

16.1. “Отклонение от нормалното функциониране на съоръжението” - събитие по време на експлоатация, при което дадено съоръжение не може да изпълнява предвидените функции съобразно действащите нормативи, в резултат на възникнал отказ на елемент и/или функционален блок, отклонение от зададени параметри или грешна манипулация, което довежда до частично или пълно излизане на съоръжението от работното му състояние или води до грешка в работата му и на средството за търговско измерване от нормалната му работа за предвидената употреба.

16.2. „Намеса на трета страна” - действия на лица, извън персонала на Оператора на газопреносната мрежа, довели до повреди в съоръжението и средството за търговско измерване, където са монтирани измервателните уреди.

16.3. Клиентът/Собственикът – лице, в чийто имот са монтирани и/или ще бъдат монтирани уредите за търговско измерване.

16.4. Термините и съкращенията в Правилата за управление и технически правила на газопреносните мрежи, одобрени с Решение №.....на ДКЕВР са приложими и за настоящото споразумение

17. Настоящото Споразумение влиза в сила, считано от датата на подписването му.

18. Страните определят следните лица за свои упълномощени представители:

18.1. ЗА ЕКСПЛОАТАЦИОНЕН РАЙОН ..... -

.....
(трите имена, длъжност, адрес, телефон и факс)

18.2. ЗА РАЙОННА ДИСПЕЧЕРСКА СЛУЖБА ..... -

.....
(трите имена, длъжност, адрес, телефон и факс)

18.3. ЗА СОБСТВЕНИКА НА ИМОТА

.....
(трите имена, длъжност, адрес, телефон и факс)

.....
Посочените лица могат да бъдат заменяни с изрично писмено волеизявление на съответната страна, предоставено на ответната страна по споразумението.

19. Всички уведомления, писма и всяка друга кореспонденция между страните, свързана с изпълнението на това споразумение ще бъдат изпращани на адресите, посочени по-горе на вниманието на посочените в т.18 упълномощени лица.

20. Всички изменения и допълнения в настоящото Споразумение се изготвят в писмена форма и следва да са подписани от страните.

21. Настоящото споразумение се състави в четири еднообразни екземпляра по два за всяка от Страните.

ЗА ОПЕРАТОР

„.....”

ЗА